

Consultatie

“Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie”

Datum: Donderdag 12 december 2024
Steller: Meststoffen Nederland
Contact persoon: Reinier Gerrits, directeur Meststoffen Nederland

Inleiding

Met interesse heeft Meststoffen Nederland kennisgenomen van het voornemen voor de Wet “jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie”, zoals gepubliceerd op de website van de overheid: [Overheid.nl | Consultatie Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie](https://overheid.nl/consultatie/wet-jaarverplichting-hernieuwbare-brandstoffen-van-niet-biologische-oorsprong-in-de-industrie)

Met deze wet wordt een jaarverplichting voor industriële gebruikers van waterstof per 1 januari 2026 ingevoerd. Hierbij worden deze waterstofgebruikers verplicht een bepaald percentage hernieuwbare waterstof of hernieuwbare waterstofdragers te gebruiken in hun processen (specifiek: gebruik van hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong). Dit wetsvoorstel is één van de instrumenten dat nodig is om de doelstelling in artikel 22 bis van de RED III (richtlijn hernieuwbare energie, gewijzigd met Richtlijn 2023/2413) te behalen. Dit artikel bepaalt dat in 2030 de inzet van hernieuwbare waterstof of hernieuwbare waterstofdragers ten minste 42% moet zijn van het totale waterstofgebruik in de industrie in een lidstaat en in 2035 ten minste 60%.

Meststoffen Nederland reageert als brancheorganisatie die de 2 grootste gebruikers van waterstof vertegenwoordigt in Nederland.

Samenvattend onze belangrijkste opmerkingen en aanbevelingen

- Het is momenteel te vroeg om een verplichting op te leggen bij individuele bedrijven. Er zijn nog talloze open eindjes zoals de kosten voor groene waterstof en de mogelijkheden om meerkosten neer te leggen bij individuele bedrijven;
- Nederland is het enige land binnen Europa dat zo ver is met implementatie (op Roemenië na) en wil in dit stadium de lidstaatverplichting al per wet doorleggen naar een gebruiksverplichting voor een industrie die al in zeer zwaar weer zit. Hiermee wordt een kop op Europees beleid gezet.
- Doe eerst meer onderzoek naar de effecten van het doorleggen van een verplichting in verschillende ketens op oa. het level playing field, verken opties voor het verder doorleggen van de meerkosten in verschillende ketens, stimuleer samenwerkingsverbanden om kosten te reduceren en de alsmaar toenemende onrendabele top voor groene waterstof naar aanvaardbare proporties te brengen die maatschappelijk verantwoord te ondersteunen zijn middels subsidies;

- Investeer eerst in het op orde brengen van de juiste randvoorwaarden als voldoende stroom en capaciteit in elektriciteitsnetten, buisleidingen en infrastructuur om waterstof(dragers) te kunnen importeren, zowel technische als beleidsmatig;
- Maak gebruik van de zogenaamde ‘ammonia recital’ behorend bij art. 22bis REDIII om ammoniakproductie uit te zonderen van de gebruiksverplichting. Wanneer 2 ammoniakproducenten (met buitenlandse hoofdkantoren) die in Nederland samen 5 installaties opereren, meer dan 80 procent van de nationale industriële waterstofvraag omvatten, en alternatieven hebben middels import van waterstof(dragers), is het opbouwen van een duurzaam economisch marktmodel zeer risicovol;
- Werk aan verbreding van de vraag en stimuleer nieuwe gebruikers, met name in ketens die mogelijkheden hebben kosten door te leggen naar eindgebruikers.
- Kijk of normering of verplichting op eindgebruik mogelijk is op minimaal Europese schaal (vgl. bijmengplicht biobrandstoffen), in plaats van zoals nu voorgesteld op nationaal niveau een verplichting aan het begin van een productieketen op te leggen bij bedrijven die op een internationaal concurrerend speelveld opereren;
- Zet in op behoud van strategische autonomie door ammoniakproductie in het belang van voedselzekerheid, energie en mobiliteit te behouden en niet uit handen te geven aan landen als Rusland die de Europese markt voor meststoffen steeds sterker domineren;

Meststoffen Nederland in het kort

Meststoffen Nederland is de nationale brancheorganisatie voor de producenten, importeurs en distributeurs van meststoffen. Meststoffen Nederland heeft momenteel 16 leden (www.meststoffennederland.nl/leden).

Vraag 1

In het algemene deel van de memorie van toelichting wordt beschreven hoe de jaarverplichting deel uitmaakt van een samenspel tussen de instrumenten “productiesubsidies”, “jaarverplichting” en “vraagsubsidies” met als doel om de lidstaatverplichting van 42% in 2030 te halen. Is dit volgens u de juiste mix aan instrumenten? Zo niet, wat is volgens u een beter alternatief of toevoeging aan het huidig beoogd instrumentarium?

De reactie van Meststoffen Nederland:

Het voortvarend streven van de Nederlandse overheid om ontwikkeling van de groene waterstofketen te bevorderen juicht Meststoffen Nederland toe. Echter, het maken van een concreet instrumentarium en dat vastleggen in een wet zoals hier voorgesteld wordt komt ons inziens te vroeg. Nederland is samen met Roemenië het enige land in Europa dat concreet bezig is met de implementatie van artikel 22bis van de REDIII. Daarbij zij opgemerkt dat Roemenië een totaal [waterstofgebruik](#) van 95kton heeft ten opzichte van de 1.173kton in Nederland. Bovendien heeft Roemenië kort door de bocht gesteld akkoord te zijn met de REDIII verplichting, mits alle meerkosten vergoed worden. Kortom, het is prijzenswaardig en ook strategisch wijs dat Nederland al vroeg kijkt naar opties voor ontwikkeling van de waterstofeconomie, maar deze voor industrieel groene waterstofgebruik nu al wettelijk vastleggen middels een verplichting is in dit premature

stadium en gezien de grote onzekerheden waarin Nederland en Europa verkeert niet het juiste moment.

De [Europese Rekenkamer](#) stelde afgelopen zomer dat de doelen voor productie en gebruik van groene waterstof zoals door de Europese Commissie vastgesteld in [RePower EU plan](#) van 10Mton eigen productie en 10Mton import tegen 2030 te ambitieus zijn en heroverwogen dienen te worden door de Commissie. Zeker in een tijd waarin strategische autonomie van voedselproductie, energie en mobiliteit steeds belangrijker gevonden worden, en de Europese en Nederlandse industrie onder zware druk staat, is het raadzaam om voorzichtig te zijn met wetgeving die bovendien mogelijk nationale koppen zet op Europees beleid als het gaat om lidstaat verplichtingen richting bedrijven doorleggen. Dit is ook in lijn met het [rapport van Draghi](#) over het concurrentievermogen van de Europese industrie.

Wat betreft ontwikkelingen van groene waterstofproductie zijn de verwachte kosten schrikbarend gestegen (en is volstrekt onduidelijk wat deze tegen 2030 zullen zijn), investeringsbeslissingen (FID's) blijven uit en de interesse in toeleveringsbedrijven in de waterstofketen neemt onder investeerders ook drastisch af. De [Financial Times](#) berichtte eind oktober dat de waarde van toeleverende bedrijven in de groene waterstof keten over 2024 met een derde of zelf meer dan de helft is gedaald op de aandelenmarkt. Kortom, de ontwikkeling stagneert wereldwijd en gezien de geopolitieke ontwikkelingen en grote onzekerheden is voorzichtigheid betreffende verdere industriële verplichtingen en beperkende wetgeving raadzaam. Zeker voor een land als Nederland, dat de op één na grootste waterstofgebruiker (na Duitsland) van Europa is.

In de optiek van Meststoffen Nederland houdt artikel 22bis van de REDIII ook onvoldoende rekening met de diversiteit in productie en gebruik tussen de verschillende lidstaten. De variatie in volumes, aantal gebruikers en hun aandeel in het totaal, maar ook het verschil in handelingsperspectief per lidstaat is groot en vraagt een zorgvuldige aanpak van implementatie.

Het simpelweg doorleggen van een platte verplichting bij bedrijven die opereren in een internationale context is louter een lastenverzwaring die de positie van deze bedrijven verder onder druk zet en strategische autonomie ondermijnt. Met het huidige prijsverschil betekent iedere verplichting van 1Pj ongeveer 90 miljoen euro extra lasten die niet of nauwelijks doorgelegd kunnen worden in de keten en daarmee leiden tot een verdere verslechtering van het level playing field voor Nederlandse vestigingen.

In plaats van een verplichting kan de overheid ook kiezen om een bedrijfseconomische keuzes voor te leggen die het gebruik van (groene) waterstof stimuleren. Dat is een andere manier om realistische lidstaatdoelstellingen te kunnen behalen. Bijvoorbeeld Contracts for Difference (CfD) of normering bij eindgebruikers in de keten zoals ook destijds met biobrandstoffen is gedaan, zijn betere opties. Dergelijke opties kunnen ook een prikkel creëren tot het aangaan van duurzame partnerships, versterking van industrieclusters stimuleren en kostenreductie over de keten realiseren. Ook meer focus op low carbon waterstof in plaats van zeer stringente groene waterstof kan helpen om de doelstellingen realistischer te maken. Meststoffen Nederland is van mening dat groene waterstof een (zeer kostbaar) middel is om CO₂ reductiedoelstellingen te bereiken, maar het geen doel op zichzelf hoeft te zijn. Hoe strakker de kaders en definities die gesteld worden aan waterstof, des te moeilijker zal het zijn om de waterstofeconomie te ontwikkelen. Door als doel te stellen alleen het beste te accepteren bestaat immers een reële kans dat het betere nooit bereikt wordt. We zouden in beginsel kleurenblind moeten zijn als het gaat om ontwikkeling van de waterstofeconomie.

Vraag 2

In welke mate denkt u dat een hogere jaarverplichting leidt tot een hoger absolute verbruik van RFNBO's door de industrie (versus afschaling / verplaatsing van bedrijfsactiviteiten)?

De reactie van Meststoffen Nederland:

Iedere vorm van verplichting met enige impact op de kosten of concurrentiepositie zal bedrijfseconomisch worden afgewogen tegen alternatieven, zoals import van halfproducten (ammoniak) of het verplaatsen van de gehele productie naar andere vestigingen. Zeker is dat het geval bij internationale bedrijven die reeds over meerdere productielocaties in verschillende werelddelen beschikken en daardoor relatief snel kunnen schakelen. Een teken aan de wand is het stagneren van investeringen in bepaalde productielocaties, of het ombouwen van basisindustrie vestigingen naar meer logistiek dienstverlenend en/of op het bewerken van eindproduct gerichte locaties. En dat is wat momenteel in Europa volop gaande is. Meststoffen Nederland roept daarom op zeer voorzichtig te zijn met het opleggen van verplichtingen die bedrijven dwingen hun productie te verplaatsen buiten Nederland of zelfs Europa.

Afschaling of verplaatsing van de Nederlandse bedrijfsactiviteiten leidt vrijwel zeker tot aanzienlijke carbon leakage en toename van de mondiale broeikasgas uitstoot. Daarmee is Nederland armer en de wereld warmer, eenvoudig uitgedrukt. Op wereldschaal behoren de Nederlandse productielocaties tot de top als het gaat om efficiency van emissies, energie en hoogwaardige eindproducten. Temeer omdat grote meststoffenproducten zoals Rusland en China een footprint hebben die een factor 2 of soms wel 3 hoger ligt per kilo eindproduct.

Vraag 3

Wat vindt u van het voorgenomen ontwerp van de jaarverplichting? Denk hierbij aan de volgende vragen:

- *Bieden de voorgestelde flexibiliteitsmechanismen voldoende flexibiliteit en waarom wel of niet?*
- *Wat zijn voor u belangrijke overwegingen om een deel van het waterstofgebruik voor ammoniakproductie al of niet uit te zonderen van de jaarverplichting?*
- *Wat vindt u van het voorstel om onderscheid te maken tussen de verhandelbaarheid van HWI-waterstof en HWI-waterstofdragers?*
- *In het huidig wetsvoorstel is geen 'buy out' (afkoopmogelijkheid) voorzien. In hoeverre biedt de optie van een 'buy out' de doelgroep van de voorgenomen jaarverplichting meer duidelijkheid? En hoe hoog zou volgens u een eventuele 'buy out' moeten zijn om te zorgen dat de drempel voldoende hoog is, zodat bedrijven in principe meedoen aan de jaarverplichting?*

Reactie van Meststoffen Nederland:

Iedere vorm van verplichting dient op een acceptabele en werkbare manier verder te kunnen worden doorgelegd in de keten en daarbij is flexibiliteit dan een no-brainer. Immers, we staan

momenteel nog maar in het zeer prille beging van de ontwikkeling van low carbon waterstof waardeketens, productie, opschaling, technologie keuzes, etc. Ook de randvoorwaarden zoals voldoende stroom, transport-infrastructuur, beleid rondom import, opslag en transport van waterstof en ammoniak en een robuust financieel steuninstrumentarium is er nog niet of staat nog in de kinderschoenen. Kortom, vrijwel alles is nog in beweging en beweegt qua tijdshorizon in rap temp van ons af, in plaats van dat het dichterbij komt.

Alvorens een verplichting wettelijk vast te leggen in welke vorm dan ook, pleit Meststoffen Nederland voor transparant onderzoek om meer inzicht te krijgen hoe de verschillende waterstofketens in elkaar zitten. Vragen zoals welk type spelers zijn er actief en wat is hun maatschappelijk belang gezien strategische autonomie, regionale werkgelegenheid ed., wat is hun waterstofverbruik en is dit continue of discontinue, hoe groot is de waterstofkosten opzichte van de totale productkosten die ze hebben, welke alternatieven en handelingsperspectieven zijn er voor deze bedrijven en welke randvoorwaarden zijn daaraan gekoppeld, wat zijn de risico's in de (internationale) markt waarin ze acteren, welke opties hebben ze om meerkosten door te leggen naar hun klanten en welke beleidsontwikkelingen beïnvloeden hun productie. Goed doordachte antwoorden op dit soort vragen zijn essentieel alvorens stappen te nemen richting een verplichting in welke vorm dan ook.

De optie om ammoniakproductie geheel of gedeeltelijk uit te zonderen van de lidstaatverplichting die artikel 22bis van de REDIII met zich meebrengt is niet voor niets opgenomen als zogenaamde 'ammonia recital'. Uit het feit dat de recital in de eindversie terecht gekomen is blijkt dat Europa oog heeft voor het belang van eigen ammoniakproductie, die vanwege de oorlog die op ons continent woedt onder buitengewoon zware economische druk staat. Ammoniakproductie is essentieel voor voedselzekerheid, maar ook energie en mobiliteit (AdBlue) en wordt richting de toekomst gezien als belangrijke waterstofdrager.

Zoals aangegeven is Meststoffen Nederland geen voorstander van het doorleggen van de lidstaatverplichting naar bedrijven die geen handelingsperspectief hebben om de meerkosten door te leggen en zich dus direct gesteld zien voor een lastenverzwaring en verdere verslechtering van het level playing field. De periodieke [Speelveldtoets](#) die PWC in opdracht van de rijksoverheid uitvoert laat dit ook zien. Indien er onverhoopt onder bepaalde voorwaarden een wettelijke verplichting wordt opgelegd is het belangrijk om de ammonia recital te gebruiken. Immers, ammoniak is een essentiële commodity die relatief gemakkelijk te transporteren is en gevoelig voor carbon leakage.

Meststoffen Nederland is van mening dat er geen verplichtingen opgelegd zouden moeten worden, indien dit onverhoopt wel gedaan zou worden is de verhandelbaarheid van HWI-waterstof en HWI-waterstofdragers belangrijk om een gezonde balans te houden tussen import en binnenlandse productie. Echter, ten overvloede zij gemeld dat de voorgestelde scenario's een reëel risico inhouden dat in het geheel geen waterstof meer zal worden gebruikt voor ammoniak en meststoffenproductie in Nederland, inclusief de effecten op aanverwante producten zoals AdBlue, NOxCare en zuivere CO₂.

Meststoffen Nederland blijft benadrukken dat een gebruiksverplichting die niet kan worden doorgelegd in de keten niet realistisch en acceptabel is en het risico op productieverplaatsing en carbon leakage in de hand werkt. Ook een buy-out optie brengt kosten met zich mee die direct leiden tot een lastenverzwaring en verslechtering van de concurrentiepositie, indien ze niet kunnen worden doorgelegd in de keten.

Vraag 4

Welke aannames doet u over de prijsstelling en volumes voor RFNBO's bij de beoordeling van de vormgeving van de jaarverplichting industrie?

Reactie van Meststoffen Nederland:

De prijsstelling van groene waterstof is sterk afhankelijk van verschillende factoren, waaronder normering van eindproducten om de verplichting te kunnen doorleggen in de keten, subsidies, technologieontwikkeling, inflatie etc.

Onderstaand gaat Meststoffen Nederland middels een kwantitatieve analyse nader in op de betekenis van de meerkosten, zowel als gebruiker alsook in de keten.

Enkele jaren geleden werd aangenomen dat de kosten voor groene waterstof 3 tot 5 euro per kilogram zouden bedragen ten opzichte van 1 a 1,5 euro per kilogram voor grijze waterstof. De ambitie was destijds om de kosten voor groene waterstof naar 2 euro per kilogram te brengen door capex reductie, goedkopere stroomprijzen etc. Dat was nog altijd zo'n tweemaal duurder dan grijze waterstof, maar stijging van ETS-rechten, de invoering van CBAM die de Europese markt moet beschermen van vuilere producten van buiten de EU en de wil van ketenpartners die aan de eindgebruikers leveren om meer te betalen voor low carbon producten bood perspectief. Echter, in 2023 concludeerde [CE-Delft](#) dat de kostprijs voor groene waterstof was opgelopen tot 7 tot 8 euro per kilogram en [TNO](#) becijferde in de zomer van 2024 dat groene waterstof inmiddels 12 tot 14 euro per kilogram kost, ten opzichte van 3 euro voor grijze (Europese) waterstof. Belangrijke drivers voor deze enorme prijsstijging zijn hogere kapitaalslasten (rente), inflatie waardoor materialen en personeelskosten sterk opliepen en ook de transportkosten voor zowel stroom alsook waterstof via buisleidingen blijkt fors hoger te zijn dan aanvankelijk gedacht.

Met een onrendabele top van 10 euro per kilogram (zoals becijferd door TNO), oftewel 4 tot 5 keer duurder dan de grijze variant betekent dit gigantische meerkosten voor de producenten van stikstofkunstmest die op een internationale markt hun producten afzetten. De afzet buiten Europa is een gevolg van continue productie en juist seizoensgebonden gebruik, waarbij het noordelijk en zuidelijk halfjaar een complementair groeiseizoen kennen. Ook opgemerkt dient te worden dat de 3 euro per kilogram gebaseerd is op de Europese hoge gasprijs. Omdat de kosten voor aardgas 80 procent of meer van de productiekosten uitmaken betekent dat waterstof in bijvoorbeeld de VS stukken goedkoper is, zowel de grijze als low carbon blauwe variant.

Het verlagen van de onrendabele top middels subsidies of kortingen op transport van stroom of waterstof is geen feitelijke kostenverlaging, maar meer het verdelen van de meerkosten over meerdere partijen of dekking vanuit verschillende potjes. Dit verlaagt de meerkosten voor de gebruiker, maar de totale meerkosten an sich nog niet. Uiteindelijk zal de consument bereid moeten zijn de meerkosten voor de low carbon variant te dragen.

Vraag 5

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof: Welke elementen van de vormgeving zijn het meest belangrijk voor de investeringsbeslissing voor uw beoogde verduurzamingsinvesteringen met en zonder RFNBO-gebruik? Bijvoorbeeld:

- *Start ingroeipad in 2026, 2030 of ander jaartal;*
- *Hoogte van het percentage in 2030, 2035, 2050;*
- *Opgenomen flexibiliteitsmechanismen;*
- *Voortgang besluitvorming.*

Reactie van Meststoffen Nederland

Door ketensamenwerking en het aangaan van strategische allianties in de voedselketen werken de leden van Meststoffen Nederland aan groene kunstmest, ook door middel van groene waterstof. Op de totale productieschaal zijn de volumes groene meststoffen nog erg gering en het duurt maanden tot soms jaren voordat een deal bereikt wordt.

Hoe laag de percentages ook zijn, wanneer het wordt doorvertaald naar eindproducten die moeten concurreren met gangbare meststoffen dan is het vrijwel onmogelijk de groene producten in de markt te zetten. Opties zijn het doorleggen van de verplichting lager in de productketen of subsidies verstrekken die de onrendabele top volledig afdekken, hetzij productie- of vraagsubsidies, of middels kortingen op nettarieven, transport etc. De vraag kan daarbij wel gesteld worden of een korting op nettarieven logisch is. Immers, direct gebruik van de stroom voor elektrificatie is meestal efficiënter en ook goedkoper per ton gereduceerde CO₂.

Meststoffen Nederland pleit ervoor eerst verder markt- en ketenonderzoek te doen naar de effecten en (on)mogelijkheden in verschillende productketens om de enorme meerkosten te kunnen doorleggen, met behoud van een level playing field. Het is nog te vroeg om wettelijk gebruiksverplichtingen vast te leggen. Zeker in deze tijd waarin de industrie in Nederland en Europa reeds onder grote druk staat en de kosten voor groene waterstof in rap tempo gestegen zijn. Bovendien leidt het doorleggen van een lidstaatverplichting naar individuele bedrijven tot een nationale kop, hetgeen niet in overeenstemming is met wat door het kabinet is beloofd.

Een verplichting en ingroeipad kan alleen als er flankerend beleid is om een level playing field te garanderen en meer duidelijkheid over de daadwerkelijke onrendabele top die de laatste tijd alleen maar toeneemt. Kostenreductie is daarvoor belangrijk. Meststoffen Nederland pleit er daarom voor nu eerst in te zetten op innovatie en onderzoek om meer inzicht en grip te krijgen op de productie van groene waterstof en het gebruik in verschillende ketens. Het stimuleren van samenwerking en partnerships is een eerste stap, alvorens een verplichting op te leggen zonder dat de consequenties goed in beeld zijn. Het is goed dat Nederland daar nu vol op inzet, maar wetgeving rondom verplichte afname in de industrie dient getemporeerd te worden.

Vraag 6

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof: Kunt u inzicht geven in de manier waarop u aan uw verplichting denkt te voldoen: door inkoop van HWI's, inzet van hernieuwbare waterstof uit Nederland en/of door geïmporteerde hernieuwbare waterstof(dragers) en welk effect heeft de hoogte van de jaarverplichting op deze keuze?

Reactie van Meststoffen Nederland

Zoals gezegd hebben de Nederlandse ammoniak producenten alternatieven via ammoniakimport. Dat kan grijze ammoniak zijn, waarop mogelijk een CBAM heffing komt. Maar ook blauwe ammoniakimport uit bijvoorbeeld de VS die qua CO₂ footprint onder CBAM doorgelaten wordt en de grondslag voor een verplichting eveneens verlaagt. Import van groene ammoniak zou dubbel tellen, omdat het de grondslag (noemer) verlaagd en meetelt in de teller.

Uiteraard willen de leden van Meststoffen Nederland graag hun zeer efficiënte ammoniakproductie in Nederland behouden. Niet voor niets wordt volop geïnvesteerd in onder andere CCS en behoren de fabrieken door voortdurend te investeren tot de Europese benchmark.

Directe inname van (groene) waterstof is technisch ook mogelijk. Er is inmiddels ervaring opgedaan met directe waterstofinname. Technisch gezien kan dit tot een maximum van 20 tot 25 procent. Voor een hogere directe waterstofinname dan de genoemde 20 tot 25 procent moeten de huidige fabrieken grootschalig worden omgebouwd naar een ander soort technologie, hetgeen in de huidige tijd niet waarschijnlijk is in Europa.

De verwachting is dat de komende tien jaar meer duidelijk wordt wat de kansen voor groene waterstof in de praktijk zijn, zowel wat betreft opschaling van productiecapaciteit, kostenreducties, importmogelijkheden, transport via buisleidingen en marktontwikkelingen die het mogelijk maken de meerkosten door te leggen in de keten.

Vraag 7

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof: Wat zijn de belangrijkste voorwaarden voor uw bedrijf om aan de verplichting te kunnen voldoen?

Reactie van Meststoffen Nederland

Deze vraag is reeds beantwoord in bovenstaande reacties. Naast technische beperkingen is een zeer bepalende voorwaarde de mogelijkheid voor doorleggen van de meerkosten in de keten. Als dit niet geregeld is, zal ammoniakproductie in Nederland afgeschaald worden of geheel stoppen. Daarmee maakt Nederland en Europa zich nog meer afhankelijk van landen zoals Rusland voor voedselzekerheid, energie, mobiliteit en kleinere markten zoals levering van CO₂ aan glastuinbouw, de farmaceutische industrie etc.

Vraag 8

Deze vraag is specifiek voor producenten / importeurs van hernieuwbare waterstof: Wat is de impact van beide percentages van het ingroeipad (24% of 8%) op uw verwachte afzet aan industriële gebruikers van waterstof?

Reactie van Meststoffen Nederland

N.v.t.

Vraag 9

Deze vraag is specifiek voor producenten / importeurs van hernieuwbare waterstof: In hoeverre draagt de voorgestelde vormgeving van de jaarverplichting bij aan het kunnen nemen van een investeringsbeslissing op uw elektrolyse-/importproject? Welke elementen van de vormgeving zijn het meest belangrijk voor deze investeringsbeslissing. Bijvoorbeeld:

- *Start ingroeipad in 2026, 2030;*
- *Hoogte van het percentage in 2030, 2035, 2050;*
- *Opgenomen flexibiliteitsmechanismen;*
- *Voortgang besluitvorming.*

Reactie van Meststoffen Nederland

N.v.t.

Vraag 10

Additionele opmerkingen:

Meststoffen Nederland bedankt voor de mogelijkheid te reageren op deze consultatie en de gevoerde gesprekken met diverse stakeholders of dit onderwerp. Het bepaalt de toekomst van de waterstof en ammoniakproductie van Nederland en Europa en daarmee de strategische autonomie betreffende voedselzekerheid, energie, mobiliteit direct en indirect ook sectoren die gebruikmaken van zuivere CO₂, een waardevol restproduct dat bij de productie van ammoniak vrijkomt en wordt gebruikt voor talloze toepassingen in de voedselketen, mobiliteit maar ook de medische sector bijvoorbeeld.

Meststoffen Nederland is altijd bereid een verdere toelichting te geven op de antwoorden in deze consultatie.